

Doporučení AP3SP pro hodnotitele NAÚ

Národní akreditační ústav (dále jen NAÚ) zveřejnil pro institucionální akreditace vysokých škol standard A/II.6:

Standard A/II.6

- 4. Vysoká škola má nastaven účinný systém zajišťující rovný přístup ke studiu všem uchazečům o studium a studentům. Vysoká škola poskytuje služby a další podpůrná opatření pro vyrovnání příležitosti studovat na vysoké škole pro studenty se specifickými potřebami.**

K tomuto standardu zveřejnil NAÚ rovněž doporučení pro své hodnotitele, která níže citujeme kurzívou. AP3SP jako zájmové sdružení právnických osob, jehož členy jsou výhradně vysoké školy, vypracovala návrh na zpřesnění a rozšíření těchto doporučení. Rada NAÚ tento návrh 18. 1. 2018 projednala a vyzvala AP3SP, aby svá doporučení veřejně publikovala.

Hodnocení naplnění standardu se zaměří na:

- 1. ověření existence vnitřního předpisu nebo jiného dokumentu upravujícího systém zajišťující rovný přístup ke studiu na úrovni vysoké školy a součástí vysoké školy (zda jsou upraveny vnitřním předpisem či jiným formálním dokumentem)**

Doporučení AP3SP:

Kromě samotné existence předpisu posoudit jeho přesné znění a porovnat se sebehodnocením a výročními zprávami: čím stručnější a obecnější je předpis, tím větší nároky je třeba klást na úplnost a přesnost sebehodnocení a ověření věcnosti a realističnosti tohoto sebehodnocení (viz níže).

Upozorňujeme, že standard A/II.6 ponechává tento jediný bod pro hodnocení univerzálního vzdělávacího designu školy, tedy zajištění rovného přístupu ke studiu obecně. Všechny ostatní body hodnocení NAÚ jsou už předem zúženy na specifickou skupinu zdravotně znevýhodněných studentů, což je jediná skupina z přibližně desítky hlavních cílových skupin ohrožených exkluzí:

1. postižení dané specifiky fyzického a duševního zdraví,
2. rasová, etnická či národnostní specifika,
3. jazyková a kulturní specifika,
4. náboženské postoje,
5. politické a jiné veřejné postoje,
6. majetek, ekonomické postavení a sociální původ,
7. pohlaví a specifická sexuální orientace,
8. těhotenství a rodičovství,
9. specifické právní postavení, včetně dočasného omezení některých práv, které se nevylučuje se vzděláváním.

Při hodnocení proto doporučujeme nejprve ověřit, zda z vnitřních předpisů školy vyplývá garance rovných šancí všem těmto skupinám, a poté se zaměřit na legislativní zakotvení systémového řešení podpory pro skupinu 1. Vnitřní předpisy by měly obsahovat výčet poskytovaných služeb pro tuto skupinu a vymezovat podmínky jejich poskytování, popisovat organizační zajištění podpory (specializované pracoviště či pracovní pozice), vztahy mezi zainteresovanými subjekty (student, fakulta, servisní pracoviště apod. a jejich role) a kontrolní mechanismy.

2. **posouzení, zda vysoká škola vzhledem ke své velikosti, poslání a vzhledem k charakteru uskutečňovaných studijních programů reálně poskytuje přiměřené služby a další podpůrná opatření zajišťující rovný přístup ke studiu a vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole pro studenty se specifickými potřebami (zdravotně znevýhodněné studenty).**

Doporučení AP3SP:

Při tomto posouzení lze vyjít (kromě sebehodnocení školy a výročních zpráv) ze:

- a. **standardů služeb vymezených v Příloze č. 3 k Pravidlům pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám MŠMT**
- b. **statistik studií se specifickými potřebami na veřejných vysokých školách**

Orientační parametry ad a-b:

- očekávaný minimální počet studentů se spec. potřebami vzhledem aktuálnímu vymezení pro potřeby vysokých škol a k zastoupení v populaci je od 0,5 % (u technických a přírodovědných škol) po 1 % (u všeobecných a humanitních škol)
- výpovědním parametrem je také poměr mezi procentuálním podílem dané školy na zajišťování terciárního vzdělávání v ČR (počet studentů vůbec) a procentuálním podílem na terciárním studiu osob se spec. potřebami
- očekávané minimální personální zajištění je 1 (přepočtený) plný pracovní úvazek na 50 studentů se spec. potřebami (pokud převládají studenti v kategorii D-F, může být zajištění i slabší, ne však menší než 1 úvazek na 100 studentů)
- škola nemůže omezovat servis na ten, který je hrazen podle ukazatele F, protože tento ukazatel jen přispívá na krytí zvýšených nákladů, jež má jinak nést škola; ze zprávy by mělo vyplývat, jak slučování finančních zdrojů probíhá (pokud ne, žádat rozpočet, viz níže)

3. **ověření reálného fungování jednotlivých služeb a dalších opatření zajišťujících rovný přístup ke studiu a vyrovnávání příležitostí studovat na vysoké škole pro studenty se specifickými potřebami (zdravotně znevýhodněné studenty)**

Doporučení AP3SP:

Při tomto ověření vyjít (kromě sebehodnocení školy) ze:

- a. **standardů služeb vymezených v Příloze č. 3 k Pravidlům pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám MŠMT**
- b. **statistik studií se specifickými potřebami na veřejných vysokých školách**

Orientační parametry ad a-b (čl. 2 Přílohy č. 3 citované výše):

- ověřit dostupnost informací, které škola veřejně nabízí o službách poskytovaných pro uchazeče a studenty se specifickými potřebami i pro účastníky mobility a dostupnost pokynů pro učitele
- jaké konkrétní služby uspokojující specifické potřeby studentů se specifickými potřebami škola poskytuje kromě poradenství (ověřit podle počtu studentů v jednotlivých kategoriích dostupnost odpovídajících služeb předepsaných pro tyto kategorie a podle tabulek čl. 3 Přílohy č. 3 citované výše)
- vyžádat si rozpočet školy na zajištění služeb pro studenty se specifickými potřebami a identifikovat náklady na jednotlivé služby (mzdy pracovníků zajišťujících servis, fakturované servisní služby) v porovnání s náklady jinými, neadresnými (mzdy managementu, stipendia studentů se zdravotními postizením, stipendia spolužáků zajišťujících servis podle možností)

Vysoká škola v sebehodnocení naplnění standardu:

1. *popíše a zhodnotí uplatňované mechanismy, poskytované služby a další podpůrná opatření zajišťující rovný přístup ke studiu a vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole pro studenty se specifickými potřebami (zdravotně znevýhodněné studenty)*
2. *uvede, jakým způsobem sleduje a ověřuje, že celý systém i jednotlivé mechanismy, služby a další podpůrná opatření zajišťující rovný přístup ke studiu a vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole pro studenty se specifickými potřebami (zdravotně znevýhodněné studenty) jsou účinné*
3. *zhodnotí vývoj počtu studentů se specifickými potřebami (zdravotně znevýhodněných studentů) na vysoké škole a na fakultách za posledních pět let*
4. *připojí podkladové dokumenty*

Podkladové dokumenty:

1. *vnitřní předpisy či jiné dokumenty (včetně strategických dokumentů) upravující systém zajišťující rovný přístup ke studiu, či jeho jednotlivé mechanismy, služby a opatření (formou odkazu)*
2. *výroční zprávy o činnosti za posledních pět let (formou odkazu)*

Brno, 25. ledna 2018

PhDr. Petr Peňáz,
ředitel asociace